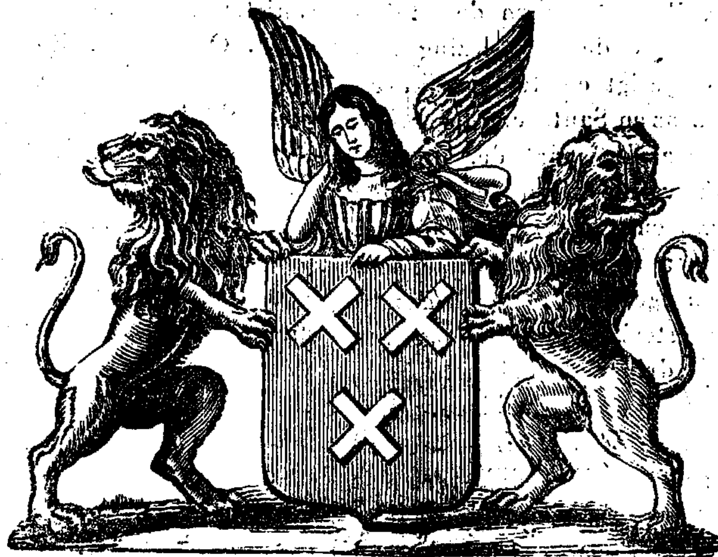
N°. 142. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 1 December.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, ontvangen hebbende eene missive van Zijne Excell. den Heere Staatsraad, Gouverneur dezer Provincie, dd. 6. November 1846, A. N°. 1, ten geleide der stukken, opgemaakt betrekkelijk de bepaling der Grenzen van 's Rijks Militaire Gronden, in en bij deze Vesting, waaronder zich bevinden:

1°. Eene beschrijving der Grenzen, gemerkt Litt. A, en het daarbij behoorend Plan, gemerkt Litt. B; en

2°. Zes ontwerpen van Processen-Verbaal, gemerkt Litt. C, D, E, F, G en H.

Brengen bij deze, naar aanleiding van het bij voors. missive tevens gedaan verzoek, ter kennisse der daarbij belanghebbenden, dat dezelve stukken te rekenen van af Dingsdag den 1. December aanstaande, ter Stads Secretarij, voor den tijd van drie weken, zullen ter visie liggen, met kennisgeving, dat binnen genoemden termijn, de bezwaren welke tegen de bij die stukken bepaalde limietscheiding mogten bestaan, aan Burgemeester en Wethouders schriftelijk moeten worden ingediend, voorzien van zoodanige bewijzen of stukken, als zouden kunnen strekken om de al of niet gegrondheid dier bezwaren te onderzoeken of te beoordeelen, door de daartoe bevoegde autoriteit.

BREDA, den 30sten November 1846.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 28sten November.

Gisteren avond is de graaf *St. Aulaire*, fransch gezant te Londen, uit deze hoofdstad vertrokken om zich weder op zijnen post te begeven. Het gerucht zijner terugroeping blijkt dus geheel ongegrond te zijn. Even zoo hoort men niet meer spreken van onderhandelingen met den graaf *Molé;* het blijkt zelfs dat die staatsman geruimen tijd uit Parijs afwezend is geweest.

Naar men wil is het protest van ons gouvernement nopens de inlijving van Krakau, nog niet verzonden, ten gevolge van verdeeldheid in ons kabinet opzigtelijk dezen stap. Inmiddels hebben de comités van den *National* en de *Reforme*, manifesten in die dagbladen nopens Krakau openbaar gemaakt, aan de fransche en engelsche democratie gerigt. Een dier stukken is onderteekend door de heeren *Lamennais*, *de Courtais*, *Ledru-Rollin*, *Guinard*, *Goudenaux*, *Flocon*, *Marrast;* niet minder dan 500,000 exemplaren zouden daarvan worden gedrukt en overal verspreid.

De leden van het central comité der poolsche democratische vereeniging, heeft, uit naam van 1462 hunner landgenooten, een antwoord openbaar gemaakt op bovengezegd manifest; het heeft ten titel: *de poolsche democratie aan de fransche democratie.*

— Te Boulogne hebben den 26sten ernstige onlusten plaats gehad, ter gelegenheid der verzending van eene lading aardappelen naar Engeland. De autoriteit is aan het hoofd van de nationale garde en der troepen van het garnizoen op de plaats verschenen, en heeft toen de lading en verzending onder bescherming der troepen voortgang gehad.

— Volgens *la Presse* zou het gouvernement ter hulp komen van eenige spoorwegkompagniën, die met bijzondere lasten zijn bezwaard en door de tegenwoordige omstandigheden gedrukt worden.

— Het dagblad *le Messager* kondigt aan, dat het met den 1sten December zal ophouden te verschijnen.

— De laatste tijdingen uit Algerie zijn van den 20sten November, en luiden wat de rust in dat wingewest betreft, allezins gunstig. *Abd-el-Kader*, schijnt thans buiten magte te zijn om de rust te verstoren, en houdt zich steeds in Marocco op. De maarschalk *Bugeaud* heeft met eenige leden van de kamer der afgevaardigden, die naar Algiers waren gekomen, om zich met eigene oogen omtrent den staat van zaken aldaar te onderrigten, eene kleine reis naar de voornaamste plaatsen in den omtrek gedaan.

— Men leest in een dagblad van Genève, dat Oostenrijk van het Pauselijk bewind de betaling zou gevorderd hebben eener schuld, tijdens den Napelschen oorlog aangegaan, en met eene bezetting van Ferrare en Ancona zou bedreigd hebben, bijaldien die schuld niet in zeer korten tijd wierd afbetaald. — Hetzelfde blad berigt, dat zich in de Romeinsche Staten, onder den invloed van Oostenrijk, een geheim genootschap tegen het bewind des Pausen zou vormen.

— De brieven uit Madrid, van den 21, melden, dat ofschoon de komst van *Cabrera* in Spanje nog twijfelachtig was, men ernstig begon te spreken van pogingen, welke de Carlisten voorbereidden. Te Londen zou een groot aantal uniformen, zoo voor infanterie als kavallerie, besteld zijn.

— Berigten uit Madrid tot den 22sten November melden, dat men zich er reeds met de aanstaande verkiezingen begon bezig te houden. Vele gedeputeerden waren naar de provincien vertrokken, om op hunne herkiezing te werken.

Naar men zeide had de heer *Henderson*, gemagtigde van de houders van spaansche bons en dezer dagen uit Londen te Madrid gekomen, reeds bijeenkomsten gehad met den minister van finantiën *Mon*, en was tevreden geweest over de door dezen gegevene beloften. — De intrest voor de betaling van de halfjarige intrest der 3 pCt. schuldbewijzen, zou in de maand Januarij aan de bank van St.-Ferdinand beschikbaar zijn.

— Men heeft berigten uit Lissabon tot den 17den en over Engeland tot den 20sten November. Al die berigten maken gewag van eene belangrijke overwinning, door de troepen der Koningin op de opstandelingen behaald. Het tooneel van den strijd is Val de Passos, eene kleine plaats tusschen Chaves en Bragança, aan de noordelijke grenzen van Portugal geweest. Eene afdeeling van de troepen der Koningin, onder den generaal *de Cazal*, was daarheen geweken, hetzij dan om zijne vijanden door eene krijgslist te verkloeken, hetzij omdat hij geene kans zag om meer binnen 's land veld te houden. De burggraaf *Sa da Bandeira*, een van de voornaamste bevelhebbers der opstandelingen, schijnt zich gevleid te hebben van *de Cazal* te kunnen verslaan, alvorens zich met de hoofdmagt der opstandelingen bij Santarem onder *das Antas* te gaan vereenigen. Hij is dien ten gevolge met eene vrij aanzienlijke magt uit Oporto getrokken, en heeft in den namiddag van den 16den de troepen der Koningin te Val de Passos ontmoet. Nog vóór den strijd echter, zijn de twee regimenten van het staande leger, het 3de en het 15de, die *Sa da Bandeira* hielp aanvoeren, naar zijnen tegenstander overgeloopen, of, zoo als men het noemt, in onderwerping gekomen. *Sa da Bandeira* hield nu niet veel meer dan benden guerillas, die wel slecht geregeld en gewapend zullen geweest zijn, bij zich. Dit maakte de overwinning voor *de Cazal* gemakkelijk, die, volgens sommige berigten, eene vreesselijke slagting onder de guerillas der opstandelingen heeft aangerigt. Elf aanvoerders en wel 300 dezer vrijwilligers zouden gesneuveld zijn. De afdeeling van *de Cazal* ging voort met de vlugtelingen te vervolgen, waarvan slechts weinigen schenen te zullen ontkomen, en die ten minste al hunne pakgoederen zouden moeten achterlaten.

Minder gunstig, ofschoon tevens tamelijk tegenstrijdig, zijn de

berigten, die men omtrent het voorgevallene tusschen de hoofdmagt der beide partijen ontvangt. Volgens de eene lezing had noch *Saldanha*, noch *das Antas* iets uitgerigt en stonden zij even werkeloos als te voren tusschen Torres Vedras en Santhrem, tegenover elkander. Volgens eene andere lezing was de magt der opstandelingen onder *das Antas* aanmerkelijk vermeerderd, en hadden zich te Santarem de generaals *Celestino* en *Almarguia* bij hem gevoegd, hebbende de laatste uit Oporto eene aanzienlijke som gelds voor hem aangebragt. Dien ten gevolge had *Saldanha* dringend te Lissabon om 2000 man versterking en om paarden en muilezels gevraagd, aan welke hij dringend behoefte had, doch men had daar aan zijn verzoek niet kunnen voldoen. Een bataillon voetvolk of vrijwilligers, dat men hem uit Lissabon had willen toezenden, had geweigerd op te rukken. Eindelijk vermeldt men nog, dat er den 19den een gevecht had plaats gehad, waarbij de voorhoede van *Saldanha* door de troepen van *das Antas* verslagen was.

— Ter beurze van heden (28 *November*) waren genoteerd: 5 pCt. 117,80; 3 pCt. 81,85; Nap. renten 102,25; Spanje 3 pCt. 37½; Rom. Leening 100.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 27sten November.

Uit Petersburg worden, onder dagteekening van den 18den, wederom berigten uit den Kaukasus, van den 5den, medegedeeld. Zij houden in, dat de luitenant-generaal *Bebutoff* den 28sten October, in de nabijheid van het dorp Kutaschi, op de grenzen van het land der Akuschinzen en het noordelijk Dagestan, eene glansrijke overwinning op *Schamyl* heeft behaald. Dit opperhoofd heeft zich slechts met moeite door de vlugt kunnen redden, en een verlies geleden van 800 dooden, 300 gevangen, 24 ammunitiewagens, enz. Men hield *Schamyl* thans voor geheel verloren, daar hij nergens stand kon houden.

— Te Jekatherinoslaw is den 8sten October een op kosten van den adel van dat gouvernement vervaardigd standbeeld van de Keizerin *Katharina II* ingewijd, hetwelk reeds in 1788 te Berlijn gegoten was, doch waarvan de oprigting tot hiertoe door verschillende omstandigheden vertraagd was geworden.

— De *Kölnische Zeitung* deelt een uitgebreid verzoekschrift mede, dat door onderscheidene fabrijkanten uit de steden Dusseldorf, Elberfeld, Barmen, Duisburg, Ruhrort, Aken, Crefeld, Reusz, Uerdingen, Zons, Gladbach, Vierssen en Rheijd, aan den Minister van Financien gerigt is. Hetzelve betreft de benadeeling van het Tolverbond door het Hollandsch-Belgisch-tractaat van 29 Julij 1846, en spreekt zeer beslissend over de noodzakelijkheid tot het nemen van represaille-maatregelen tegen Holland.

Ook de kamer van koophandel te Stuttgart heeft, in een rapport aan het ministerie van finantien, de nadeelen uiteengezet van het nieuwe Hollandsch-Belgisch handelsverdrag voor de industrie der tolverbonds-staten, en verzoekt tot het nemen van maatregelen, om die nadeelen te doen ophouden, door namelijk een differentieel regt op hollandsche koloniale invoeren te heffen.

— De *Rheinische Beobachter* behelst het volgende schrijven uit Rome van 13 November:

»De geestdrift der liberalen voor *Pius IX* begint te bekoelen en men ziet reeds aan verschillende teekenen, dat de toestand van den Paus een zeer moeijelijke is geworden. Natuurlijk zijn de liberalen van oordeel dat *Pius IX* hunne wenschen niet snel genoeg bevredigt. In de vorige week werd hem zelfs van eene onbekende hand in een doosje zijn eigen wapen toegezonden, buitengewoon fraai in goud geborduurd; maar in de plaats der twee leeuwen, die het wapen houden, stonden twee schildpadden. De Paus verstond den zin van deze toezending dadelijk, en zeide in tegenwoordigheid van verscheiden prelaten die bij hem waren toen het pakje hem overhandigd werd: »Het is waar, de schildpad vordert langzaam, maar bereikt haar doel zonder zich te beschadigen." Intusschen kon hij een weemoedigen glimlach niet onderdrukken; ook toen hij dezer dagen van een bezoek in de kerk S. Carlo al Corso terugkeerde, en door het volk koel ontvangen werd, had zijn gelaat eene onmiskenbaar smartelijke uitdrukking, en hij moet zich onmiddellijk daarop verscheiden uren in zijn kabinet hebben opgesloten.

»Een voorval dat eergisteren alhier plaats had, geeft stoffe tot nog ernstiger beschouwingen. Met goedvinden van den kardinaal *Gizzi*, had de gouverneur van Rome, die tevens de functien van minister van politie waarneemt, aan de liberalen vergunning verleend om in den schouwburg Liberti een groot nationaal feestmaal te houden, waarvan de kosten door de bijdragen van omstreeks 700 personen zouden gedekt worden. De schouwburg was schitterend verlicht en met allerlei zinnebeelden en vlaggen versierd. Ook vreemdelingen werden toegelaten, met uitzondering alleen van Duitschers. Om aan dit feestmaal zooveel mogelijk een democratisch karakter te geven, werden slechts vierderlei spijzen en ééne soort van wijn toegediend, en het dessert bestond alleen uit inlandsche vruchten. Weldra was de geheele zaal, alle loges en zelfs het tooneel met toeschouwers gevuld, en nu begonnen de politieke toasten, nadat men het borstbeeld des Pausen op een voetstuk aan het hooger einde der tafel geplaatst had. Onder de menigvuldige politieke aanspraken welke daarbij gehouden werden, vond diegene den meesten bijval, welke de pogingen van het jeugdig Italie prees en de hoop uitsprak dat deszelfs verwachtingen spoedig door *Pius IX* vervuld zouden worden. Eenige plaatsen, welke regtstreeks tegen de »heerschappij der Duitschers" gerigt waren, werden met het luide gejuich: *leve Pius IX! leve het Italiaansch verbond!* begroet. Na den maaltijd werd gedanst.

»Tot hiertoe scheen alles nog vrij ordelijk te zullen afloopen, toen eensklaps een democraat, als hij zich-zelven noemde, het tooneel beklom, en in de allerhevigste bewoordingen tegen den vorst *Borghese* uitvoer, omdat deze aristocraat de stoutheid had dienzelfden avond een bal te geven, natuurlijk met geen ander oogmerk, dan om den adel van het bijwonen van het nationale feest te weerhouden. Naauwelijks had hij deze woorden gesproken, of de geheele vergadering schreeuwde dat men gezamenlijk naar den vorst *Borghese* trekken en hem dwingen moest met zijn geheele gezelschap op het volksbal te verschijnen. En terstond stelde de trein, met de muzijk vooruit, zich des nachts ten 11 ure in beweging. Voor het paleis *Borghese* aangekomen, riepen zij in den beginne: »*Leve Pius IX! Leve de vorst Borghese! Leve de nationale unie!*" Maar nadat zij zich een kwartier uurs heesch geschreeuwd hadden, zonder dat de vorst zich aan het venster vertoonde, beproefden zij het op eene andere wijs en hieven de kreeten aan: *Weg met den adel! weg met de onverschilligen! de dood aan de aristocraten!*" — Nu werd de zaak bedenkelijk en de gasten van den vorst begonnen voor hunne veiligheid te vreezen, daar het gepeupel zich meer en meer bij de liberalen voegde. Zij trachtten zich dus de een voor de ander na, in stilte uit het paleis te verwijderen. Maar zoo zoodra een rijtuig de voorplaats van het paleis verliet, werd het van alle kanten met fluiten en gejouw begroet, terwijl ook menige steen door de portierramen vloog.

»Dit schandelijk gedrag der liberalen heeft op het weldenkend gedeelte der bevolking een zeer pijnlijken indruk gemaakt; en zelfs degenen die de vrijzinnige bedoelingen van *Pius IX* tot hiertoe het ijverigst verdedigd hebben, worden beducht en zijn ten deele op het punt om zich aan de reactionnaire partij aan te sluiten. De voorsmaak van de volksheerschappij die hun gisteren te beurt viel, is niet aanlokkelijk om op den gevaarlijken weg te volharden. Onder deze omstandigheden verwacht men met ongeduld den terugkeer van den graaf *Rossi*, die voorzeker met den Koning der Franschen over den moeijelijken toestand van het nieuwe opperhoofd der kerk zal gehandeld hebben. Uit eenige wenken van den Franschen zaakgelastigde *de Broglie*, die dezer dagen depêches uit Parijs ontvangen heeft, meent men te mogen afleiden, dat *Lodewijk Philips* de nieuw opgewekte verwachtingen der Italiaansche liberalen niet ondersteunen, maar veeleer den souverein van den Kerkelijken Staat ernstig opmerkzaam zal maken op de gevaren, die noodzakelijk zouden moeten ontstaan, wanneer de liberalen begrepen, dat *Pius IX* hun meer beloofd had dan hij hun geven wilde. Want dat de schuld der teleurstelling aan *hunne* zijde is, zullen zij natuurlijk niet inzien of althans niet erkennen."

— Volgens berigten uit Konstantinopel, van den 4den, breidt de *cholera* zich meer en meer uit. Zij was toen ook bereids in de omstreken van Damaskus en Aleppo uitgebroken. Eene karavaan van pelgrims uit Buchara, Herat en Perzië, die naar Mekka wilde, was door de ziekte bijna geheel vernield. Toen eenige der overig gebleven pelgrims te Bagdad aankwamen, brak onmiddellijk daarop de *cholera* ook daar uit.

Er zijn latere berigten uit Konstantinopel, en wel van den 11den. Zij zijn van gewigtigen aard. Er verspreidde zich namelijk het gerucht, dat door een Tartaar uit Mossul de tijding was aangebragt, dat het met de Nestorianen geheel gedaan was. *Bedrhan-bey* had hen aangevallen, de strijdbaren verslagen, de weerloozen vermoord, de dorpen der geheele Nestoriaansche christen-bevolking verbrand. Het was een bloedbad en eene vernieling, een moorden en woeden, dat slechts met de verdelging der ongelukkigen had opgehouden. Die berigten melden verder wederom, dat de *cholera* te Tauris en Bagdad op eene verschrikkelijke wijs woedde. In eerstgenoemde stad waren in 14 dagen 4600 menschen gestorven.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 30sten November.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 25sten November 1846, n°. 57, zijn tot derzelver tegenwoordige functien herbenoemd en bij continuatie aangesteld:

Tot plaatsvervangend kanton-regter te Ginneken en Bavel, *R. Buisen*; tot kanton-regter te Zutphen, mr. *R. W. Tadama*; tot kanton-regter te Alkmaar, mr. *J. E. Nuhout van der Veen*; tot kanton-regter te Alphen, mr. *A. A. J. Clant*; tot kanton-regter te Rotterdam, n°. II, *J. van Vollenhoven*; tot griffier bij het kanton-geregt te Sommelsdijk, *F. C. Armstrong*; tot plaatsvervangend kanton-regter te Noordwijk, mr. *C. C. van der Schalk*; tot plaatsvervangend kanton-regter te 's Gravendeel, *K. Kluit*; tot kanton-regter te Hoogezand, mr. *D. van der Hoop*; tot plaatsvervangend kanton-regter te Hoogezand, mr. *J. D. Tresling*.

— Men schrijft uit 's Gravenhage:

»Z. M. de Koning is Vrijdag avond in deze residentie teruggekeerd.

»Heden avond wordt H. M. de Koningin en Z. K. H. Prins *Alexander*, van Hoogstderzelver reis terug verwacht.

»H. K. H. de Prinses *van Oranje* is den 21 van Stuttgardt te Weimar aangekomen, en zou tot den 24 aldaar blijven.

»Z. M. de Koning heeft bepaald, dat de rouw vijftien dagen zal gedragen worden wegens het overlijden van H. Keiz. H. de Grootvorstin *Maria*, dochter van Z. Keiz. H. den Grootvorst *Michael* van Rusland."

— Naar men meldt, heeft Z. M. de Koning de schoone buitenplaats *Reeburg*, gelegen tusschen Boxtel en Vught, in Noord-Braband, en den heer *van Rijckevorsel* toebehoorende, aangekocht.

— Het dagblad van het Groothertogdom Luxemburg deelt een besluit van den Koning-Groothertog mede, waarbij kennis wordt gegeven, dat het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer bij de Tolvereeniging van kracht, met 1°. Januarij aanstaande verandering zal ondergaan in onderscheidene artikelen.

— Uit het *Weekblad van het Regt* blijkt, dat de Hooge Raad, kamer van strafzaken, het stelsel heeft volgehouden, dat eene gepleegde misdaad, na vroegere militaire veroordeeling, herhaling van misdaad daarstelt.

— Men verneemt, dat de heer Mr. *D. Léon*, als verdediger voor den heer *Adrien van Bevervoorde*, ter teregtzitting van de arrondissements-regtbank alhier, zal optreden.

Voor dezelve regebank, kamer van burgerlijke zaken, is Vrijdag ll. behandeld de zaak van den Intendant der Koninklijke schouwburgen in deze residentie, baron *van Grovestins*, tegen mevrouw *de Vries van Os*. De heer Mr. *P. C. Schooneveld* is voor den eischer en de heer Mr. *M. J. van Gigch*, voor de gedaagde opgetreden. De regtbank zal den 29 December in deze zaak uitspraak doen.

— Bij arrest van het provinciaal geregtshof van Zuid-Holland, is *Cornelis la Rue*, plaatdrukker, laatst te 's Hage woonachtig, veroordeeld tot een jaar tuchthuisstraf, als overtuigd van *zijne moeder te hebben mishandeld*.

— Uit Rotterdam wordt gemeld, dat aldaar ter stede valsche nieuwe guldens in omloop zijn, welke zoo kunstig zijn nagemaakt, dat men dezelve alleen door de klank van de echte kan onderscheiden.

— Naar men verneemt, is de vereischte voordragt gedaan, om bij het droogmaken van het Haarlemmermeer, behalve het stoomgemaal, te Sparendam, nog een tweede stoomgemaal van honderd paarden kracht, te Halfweg aan te leggen, met eene uitwatering in het IJ, en ter meerdere verzekering van de ontlasting van Rijnlands boezem, bij hoogen waterstand.

— Laatstleden Donderdag is het stoomgemaal te Sparendam weder in werking gebragt, en wel met de 10 schepraden. De gang was allezins voldoende, en het water is tot 70 duimen opgevoerd, terwijl de stand van het buitenwater slechts 58 duimen zou hebben gevorderd.

— Uit Amsterdam wordt gemeld, dat dezer dagen eene partij van circa 600 balen koffij en verscheidene partijen huiden en andere goederen zijn vervoerd over den Rijnspoorweg. Al deze goederen worden te Arnhem in ligters geladen, en daarmede door de stoombooten naar Emmerik vervoerd.

De aanzienlijke hoeveelheid diamant, in den laatsten tijd te Amsterdam bearbeid, is hoogst opmerkelijk, en nog duurt die bedrijvigheid in den handel van edelgesteenten aldaar voort. Alle diamantslijpers-fabrijken zijn in vollen gang, behalve de afzonderlijke werkplaatsen der snijders en klovers, die allen eene massa steenen leveren. Er zijn zelfs werklieden, die ook gedurende den nacht arbeiden. Waarschijnlijk zijn vele verzendingen naar vreemde landen in- en buiten Europa hiervan de oorzaak.

— Uit Assen schrijft men van den 27sten November:

»Den 24sten dezer is alhier in het nieuw Sterrebosch, slechts drie treden van eene laan af, doch in een door wandelaars minder bezocht gedeelte van het bosch, een lijk gevonden. Het moet er reeds geruimen tijd gelegen hebben. Het lag op den rug; 2 à 3 voeten verder lag de schedel, denkelijk door dieren versleept; noch aan het nek- of wervelbeen, noch aan eenig ander deel van het lijk was gepleegd geweld te bespeuren."

— Uit Groningen meldt men van den 23sten November:

»De pogingen, reeds sedert eenigen tijd aangewend om van de stad onzer inwoning het gevaar af te weren, dat haar bij dag en nacht bedreigt, door de plaatsing binnen hare wallen van twee doorgaans ruim van buskruid voorziene kruidmagazijnen, schijnen een gunstig gevolg te belooven. Althans men verneemt, dat daarover reeds tusschen de stads-regering en het departement van oorlog onderhandeld wordt en eenige ingezetenen zich tot eene commissie gevormd hebben, om de zwarigheden, welke zich als nog daartegen opdoen, zooveel mogelijk uit den weg te helpen ruimen."

— Als iets buitengewoon meldt men uit Ee, dat, ten huize van *I. W. Idzardi*, landeigenaar onder dat dorp, een derdehalfjarige os geslagt is, wiens linker longstal 35 Nederl. ponden en 5 oncen woog. De nier namelijk, aan genoemde zijde, 2 Nederl. ponden en 5 oncen zwaar, lag in eene massa vet gehuld van 33 Nederl. ponden. De regter nier integendeel, welke maar 5 oncen zwaarte bezat, werd slechts door 4 Nederl. ponden en 5 oncen vet omwikkeld. Wegens de zeldzaamheid van dit geval, zal de mededeeling hiervan velen niet onbelangrijk voorkomen.

De Fransche Minister van landbouw en koophandel heeft aan H. H. prefecten eene circulaire gezonden over den tegenwoordigen stand der levensmiddelen. Daaraan ontleenen wij het volgende:

»De voornaamste stapelplaatsen van Europa bevatteden in de laatste helft van October de volgende hoeveelheden:

»Nizza 69,311 hectol., Genua 53,615 hectol., Livorno 84,329 hectol., Amsterdam 1,436,770 hectol., Rotterdam 154.080 hectol., Hamburg 61,000 hectol., Danzig 300,000 hectol., Londen 499,000 hectol., Liverpool 436,800 hectol., Glasgow 179,092 hectol., Leith 135,590 hectol., totaal 3,327,585 hectol.

»In de stapelplaatsen van Frankrijk waren op den 31 October l. l. aanwezig 26,778 centenaars tarwe, 17,846 centenaars andere granen en 16,669 centenaars meel, behalve 630,000 centenaars Buitenlandsch meel en Buitenlandsche granen, welke van 1 Augustus tot 31 October ll., verbruikt zijn, en meer dan 1 millioen hectoliters tarwe sedert den 1 November in de havens van Frankrijk aangekomen.

»Te gelijker tijd dat ik naar den beschikbaren voorraad onderzocht heb, heb ik mij met de behoeften der naburige Staten, waarvan wij de mededinging op de vreemde markten te vreezen hebben, bezig gehouden. Ook daar heb ik nog redenen tot gerustheid gevonden. Engeland, dat jaarlijks drie millioen hectoliters granen en meel van buiten 's lands trekt, zoowel voor het inlandsch verbruik als voor zijne marine en de voeding van zijnen handel, heeft dit jaar wat de hoeveelheid aangaat een gewone en wat de hoedanigheid aangaat een buitengewoon gunstige oogst gehad; de aardappel heeft wel is waar minder opgebragt dan gewoonlijk, maar men bemerkt dat het kwaad zeer overdreven is geworden, en het publiek begint weder gerust te worden. De officiële middenprijs der granen die reeds successievelijk tot op fr. 26.68 het hectol. geklommen was, is in het begin van deze maand aanzienlijk gedaald.

»De andere Europesche Staten, Duitschland, Belgie, de Nederlanden, Spanje, Italie, Denemarken, hebben, hoewel over het algemeen de oogst in die landen niet zeer gunstig was, geene buitengewone behoeften, en zullen met de gewone hulpbronnen van de handelsbeweging gemakkelijk en overvloedig de gedeeltelijke te korten door den slechten aardappeloogst veroorzaakt, kunnen dekken.

De Peninsular and Oriental Stoomboot-Maatschappij heeft, volgens berigten, uit Alexandrie aan *the Times* medegedeeld, het besluit genomen, al hare stoombooten en stoomslepers op den Nijl en in het Mahmoudie-kanaal, welke zij, gedurende de laatste 5 jaren, tot den doorvoer van goederen tusschen Europa en Oost-Indiën bezigde, aan den Pacha van Egypte af te staan; daarmede doet zij afstand van het haar voor 5 jaren verleende voorregt den Nijl te bevaren, en men schrijft dit besluit toe aan de berigten, door Sir *J. Pirie* medegedeeld. In Maart ll.

was Sir *J. Pirie* van wege voornoemde Maatschappij naar Egypte gezonden, en had zich zeer geneigd betoond om toe te stemmen in de plannen des Pacha's tot monopolisering van den doorvoer door Egypte. Reeds toen bood hij het op den Nijl in vaart te brengen kleine stoomschip *Delta*, den Pacha te koop aan, in welken koop deze echter niet bewilligde. Deze maatschappij zal voor de te vervoeren goederen, tusschen Suez en Alexandrie, 8 pond stelling per scheepston betalen.

De verbetering voor den graanhandel in Engeland eenmaal verkregen zijnde, komt eene tweede zaak alreeds aan de orde van den dag. Het betreft namelijk het verkrijgen van vermindering der overdrevene regten op de thee.

De thee is eene behoeften voor de bevolking van Engeland geworden, en in weerwil van de ontzettend hooge regten, blijft de consumptie er van al gedurig toenemen. In 1667 zond de Indische compagnie order aan haren agent te Bantam, om *honderd ponden* thee, als eene rariteit, naar Engeland over te zenden, en heden zijn *veertig millioen ponden* ter naauwernood voldoende voor het verbruik der klassen, die zich dezen drank kunnen veroorloven; dit verbruik zou nog merkelijk toenemen, zoo de vermindering der regten de thee meer algemeen verkrijgbaar voor de mindere klassen stelde.

Men verwacht dat het gouvernement des te minder bezwaar zal maken, om aan dit verlangen toe te geven, omdat die invoer geene concurrentie met eenig inlandsch artikel daarstelt, en dat zoo niet de handel en de zeevaart, maar ook zelfs de publieke schatkist er merkelijk door bevoordeeld zullen worden.

De hoogleeraar *Schoenbein*, te Bazel, heeft onlangs medegedeeld, » dat het hem gedurende zijne nieuwste physico-chemische »onderzoekingen, onder anderen, gelukt was, het gewone papier »zoo van toestand te doen veranderen, dat het volkomen water»digt wordt, perkamentachtige eigenschappen aanneemt, en zich »dan bijzonder onderscheidt door zijne electrische eigenschappen.»

Het is den heer *W. M. Lageman*, te Haarlem, mogen gelukken, dezelfde resultaten te verkrijgen, waaromtrent ZEd. het volgende, in het laatste nommer van den *Algemeene Konst- en Letterbode* berigt:

»Toen ik in de vorige maand den hoogleeraar *van Breda* adsisteerde bij de bereiding van schietkatoen, in *Teyler's* laboratorium, kwam ik op de gedachte, of niet misschien het electrisch papier op gelijksoortige wijs kon worden bereid. Ik verzocht en verkreeg de vergunning, om dat aldaar te mogen beproeven, en door de inwerking van een mengsel, in behoorlijke evenredigheden van rokend salpeterzuur en gewoon zwavelzuur, op ongelijmd of door uitkoken zoo veel mogelijk van lijm bevrijd, ja zelfs op gewoon papier, zag ik hetzelve al spoedig aanmerkelijk van aanzien veranderen. Afgewassschen en gedroogd, bezat het inderdaad de door *Schoenbein* aangegevene perkamentachtige textuur, en ook in zeer hooge mate de electrische eigenschappen, welke men door dien hoogleeraar vindt opgeteekend.

»Met de hand, of met een katoenen lap, slechts ligtelijk gewreven, wordt het al dadelijk sterk electrisch. Het trekt ligte ligchaampjes, op eenen aanmerkelijken afstand geplaatst, naar zich, en stoot ze weder af; bij het aangezigt gehouden, doet het het bekende spinnewebachtige gevoel ontwaren, en een stuk 2 à 3 vierkante palmen oppervlakte, gewreven en aan een' langen draad vrij opgehangen zijnde, wordt op een afstand van meer dan 2 palmen aangetrokken door de hand of eenig ander, de electriciteit geleidend, ligchaam, en vliegt daar met snelheid tegen aan.

»Een blaadje van dit papier, op een tafel of dergelijk vlak ligchaam gelegd en gewreven, kleeft daaraan vast, en wanneer men vijf of zes bladen op elkaar legt en het bovenste slechts even wrijft, dan kleven ze in een oogenblik door de inductive werkingen der gewreven oppervlakte alle aaneen, en door het bovenste op te ligten, heft men ze alle te gelijk op. Trekt men ze in dien toestand van elkaar, dan hoort en ziet men in het donker duidelijk de electrische vonken tusschen beide oppervlakten overspringen.

»Een schijfje van nog geene twee palmen middellijn van dit papier werd gewreven, en een koperen plaatje van 17 Ned. duimen middellijn, van een isolerend handvatje voorzien, daarop geplaatst. Dit afleidend aangeraakt en opgeheven zijnde, gaf het eene vonk van ongeveer 15 strepen lang. Ditzelfde plaatje op een, sterk door wrijven met een kattenvel, opgewekt gewoon electrophoorkoekje geplaatst en even zoo behandeld, gaf vonken van slechts 8 à 10 strepen. De electriciteit was in beide gevallen qualitatief gelijk het papier, en wordt dus door wrijving met katoen of de hand, wat men noemt harsachtig elektrisch."

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag waren genoteerd: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $58\frac{13}{16}$; 3 pCt. $71\frac{1}{4}$; 4 pCt. $92\frac{3}{4}$; Amort.-Syndik. $3\frac{1}{2}$ pCt. $87\frac{1}{2}$; Aand. Handelm. $4\frac{1}{2}$ pCt. 173; O. Ind. Leening 4 pCt. $91\frac{1}{2}$; Rusland 5 pCt. $104\frac{5}{8}$; 4 pCt. bij *Hope* $88\frac{3}{4}$; Id. bij *Stielg.* $87\frac{5}{8}$; Spanje Ardoins 5 pCt. $21\frac{5}{8}$; dito Onbep. St. $21\frac{1}{4}$; 3 pCt. $38\frac{7}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $32\frac{1}{8}$; Coupons Ardoins $18\frac{3}{4}$; Portugezen 3 pCt. te Lond. $40\frac{13}{16}$; 4 pCt. $38\frac{1}{2}$; Oostenr. Metall. 5 pCt. $104\frac{3}{4}$.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT werden gisteren omgezet: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $58\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$; Handelm. $174\frac{1}{8}$, 174; Spanje Ardoins à 510 p. st. $21\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; Id. à 255 p. st. $20\frac{11}{16}$; dito Coupons $18\frac{9}{16}$; Binnenl. 3 pCt. $32\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$; Portugezen 3 pCt. $40\frac{1}{8}$; Id. 4 pCt. 39, $\frac{1}{8}$; Binnenl. 5 pCt. $40\frac{1}{2}$.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers